

pošt. příhr. 469
111 21 Praha 1

ZPRAVODAJ

č. 100

červen 2005

Vychází 4 x ročně

Ediční rada Zpravodaje: přátelé Soňa Neumannová (odp. redaktorka), Iva Apfelbecková (zástupce), František Ducháček, Věra Svobodová, Pavel Šulda a Dana Velebová

Kresby: přítelkyně Marie Tvrdková

Tisk: Zdeněk Misík, Bořivojova ul. 90, 130 00 Praha3

„Co srdce rozdává, neztrácí.

Je to uloženo v srdcích druhých lidí.“

/ Robin St. John /

Drazí Hortiklubáci,

snad jste nepřehlédli, že náš časo-písek se tímto číslem přesypal už stokrát?! Je to výročí k radosti, zamyšlení i naději, výročí, svědčící o naší tradici, vytrvalosti i potřebnosti pro člověka.

Zprvu to byl jen informativní a instruktážní věstník, ale dnes, s touto redakční radou, přináší kromě toho nejen nová botanická sdělení na vysoké odborné úrovni, ale i půvabné kulturně-literární a geografické vsuvky a ilustrace čistě pro potěšení. Díky!

Dnešní svět nám nejen nabízí, ale přímo vnucuje stovky atraktivních věcí a zážitků, že jsme až oslněni, ba přesyceni. Ale co bychom si bez nich počali? Vždyť by se svět určitě zastavil, kdybychom neměli svou informaci o zaručeně nejlepším přípravku, který zvětší naše řasy o "x" procent, či o nejjedinečnejším přípravku do myčky na nádobí. A co našich pět-šest napínavých mordů denně?

Jenže někteří lidé jsou tak nevděční, že utíkají na venkov, do lesa, na zahradu. kde neslyší nic z toho civilizačního hřmotu, jen v podvečer drozda na hromosvodu.

Tam potom prsty kultivovanými tiskárnou a palcem, protáhlým od mobilu trhají plevel a kopou a kypří a co víc, vlastníma rukama sází nový život s dychtivou představou, jaká to bude jenom paráda.

Ovšem nutno dodat, že je k tomu třeba ještě pak někdo, komu se nad tím srdce zatetelí. Naši předkové už dávno všechno znali, když vymysleli: „Vrána k vráně sedá...“. A to jsou ty ideály, z kterých kdysi vznikl Hortiklub, který by se také mohl jmenovat „Spolek spřízněných duší.“

Řekla bych, že nikdy nezahyne, pořád máme u nás vedle zkušeného stáří i nadějně mládí - a když – jenom snad tak se určitě obrodí v nové podobě, vždyť i ten Fénix to uměl.

A tak, podle mého, dokud bude tráva zelená a duhová rosou, dokud budou květiny prozpěvovat barvami a vůní, bude mít člověk nepotlačitelnou potřebu zastavit se nad záhonem a říci druhému člověku: „ Koukni, ty kytky, to je ale krása, vid’?“

A tak nám všem přeji, abychom si pěkně prožili, že má náš – tedy ne Večerníček, ale Zpravodaj pěkné, kulaťoučké narozeniny.

/ Vlasta Kohoutková /

Včela na zahrádce

Dobu od jara do podzimu spojuje zahrádkář s bzukotem včel v květech ovocných stromů, okrasných keřů, letniček i trvalek. Málokdy se ale zamýšlí nad významem včel. Pro spoustu lidí je včela zdrojem medu a někdy i žihadla. Její skutečný význam charakterizoval už A. Einstein ;" Pokud včely zmizí ze Země, zbývají člověku pouze čtyři

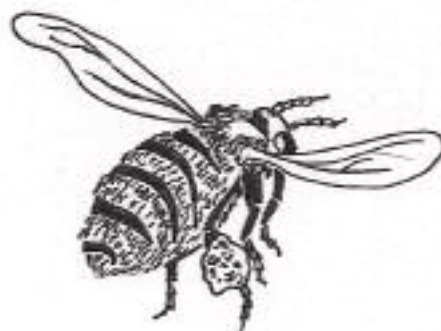

roky života". Vztah včela - rostlina se vyvíjel po tisíciletí až do dnešní podoby, kdy jsou na sobě existenčně závislé. Včela nemůže existovat bez rostlin, protože ji poskytují všechny složky potravy z nektaru a medovice získává cukry, z pylu bílkoviny a tuky. Rostlinám se odvděčuje vrchovatou měrou -- při sběru nektaru a pylu přenáší z květu na květ pyl a zajišťuje tak opylování nezbytné pro další rozmnožování rostlin. Vědci uvádí, že bez včel by se česká krajina přeměnila v travnatou step.

I když včela není jediný opylovač, je bezesporu nejdůležitější, je nejpočetnější (1 včelstvo na vrcholu rozvoje má až 60.000 jedinců l) je rozšířena po celém území a vyvinula se u ní flor-konstantnost (věrnost květu), která je při opylování velmi důležitá.

Význam včel je ještě vyšší u cizosprašných odrůd.

A co včelám nejvíce" chutná" ? Zjara potřebují včely hlavně pyl - ten poskytují lísky, olše lepkavá, topol osika, vrba jíva, sněženky, bledule, podběl.krokusy, lýkovce atd. V dubnu rozkvétají vrby, sasanky, devěsily, javor mléčný, rybízy, meruňky, broskvoně atd. V květnu již včelstva překonala kritickou část roku a hodují na celé řadě rostlin - některé vykvétají i na velkých plochách. Na trnky navazují třešně a pak i ostatní ovocné stromy. Tam, kde nejsou plochy řepky, přijdou vhod i hlohy, jírovce, javory kleny, buky, duby,, jitrocel, heřmánek, plazivý jetel atd. Červen a červenec je pro včely velmi bohatý.pyl i nektar jim poskytuje hořčice, bob, maliník, akát, zástupci čeledi hvězdnicovitých (bodláky, rmeny, slunečnice, třapatky, zlatobýl ...) a čeledi hluchavkovitých (máta, dobromysl, šalvěje, hluchavky, tymián, levandule, saturejky ...). Srpen znamená pro včely nesmírně důležité období - líhne se generace dlouhověkých včel a včely si vytváří tukové zásoby. Je proto velmi důležitý dostatek nektaru a hlavně pyl - z jetele, vřesu, třezalky, jiřinek, aster, slunečnic, rozchodníků, pámelníku, kustovnice, bodláků atd.

Zahrádkáři mohou včelám pomoci nejen výsadbou a pěstováním vhodných rostlin, ale myslet na ně mohou třeba i při výběru rostlin na zelené hnojení - vynikající je např. svazenka. Při plánování výsadby dřevin lze volit sortiment tak, aby dřeviny kvetly postupně a tak zajistily včelám pastvu po celý rok. Z celé řady rostlin (hlavně dřevin) sbírají včely i tzv. propolis, který pak používají k dezinfekci a tmelení úlu - léčivé účinky propolisu využívá i člověk v celé řadě přípravků.

Včely to nemají lehké - jejich úspěšný rozvoj závisí na celé řadě faktorů – např. počasí v zimě a na jaře. Jedním z důležitých ukazatelů je i včelí pastva - soubor rostlin s

významem pro výživu včel. Zatímco počasí neovlivníme, s pastvou můžeme včelám pomoci. Třeba tím, že v době, kdy odkvetou velké plochy (např. řepka, ovocné sady, akáty atd.), jim nabídneme "něco ze zahrádky".

Povídání o včelách a rostlinách by bylo daleko širší. Vždyť ve včelařském učilišti v Nasavrkách se vyučuje samostatný předmět Včelí pastva. Pokud byste se s životem včel a jejich významem pro rostliny a celou přírodu chtěli blíže seznámit, obraťte se na pracovníky jediného učiliště v republice, které se chovem včel a vším, co s ním souvisí, zabývá.

/ Ing. Novotná, Střední odborné učiliště včelařské, Nasavrky /

Dopisy čtenářů

V uplynulých dnech jsme si přečetli konstatování vědců o urychlujícím se oteplování Země i zmenšující se ozónové vrstvě. Předpovědi celosvětových katastrof z toho vyplývajících nejsou nijak přehnané a měli bychom je brát vážně. Jsme vůbec schopni provést změny, které by nepříznivý vývoj na Zemi zastavily? Brát v úvahu jen to, co odchází ze všech komínů, považuji za nedostatečné. Jsou ještě dvě oblasti, které určitě z tohoto hlediska nejsou zanedbatelné.

V jedné to je zhoršující se poměr mezi počtem obyvatel a stavem zelených rostlin, které nestačí likvidovat škodliviny v ovzduší, především CO₂. Likvidace pralesů, vznik rozsáhlých pouští, ale i stav přírody u nás tomu nahrává. Zde bych viděl naději, že se nechá nepříznivý vývoj zastavit či otočit, budou-li rozhodující činitelé pro to mít pochopení.

V druhé to je trend konzumní společnosti. Vyjmu z toho jen jeden článek, který se mimořádně stará o zhoršování ovzduší; je to automobilismus. Zcela neúměrně roste k možnostem likvidace zplodin. Těžko stanovit optimální stav, ale víme, že byl mnohonásobně překročen. Vlivem nátlakových skupin výrobců, prodejců a všeho, co s auty souvisí, ale i levných pohonných hmot a naší pohodlnosti se má v blízké budoucnosti automobilismus dále rozšiřovat. Plní se tím bohatě i vývoj HDP, je ale možný nekonečný rozvoj v našem konečném světě? Ukončit to mohou snad jen katastrofy, které se z tohoto vývoje dají očekávat. Pak bude ovšem pozdě něco napravovat !

/ př. Jan Tikal /

KLUBOVÝ ŽIVOT

Poděkování

Jarní konání výstavy Narcis 2005 v Lysé n.Labem dalo podnět i uskutečnění záměru, aby náš klub obnovil tradici výstav. Naposledy byly naše velice působivé panely o činnosti a vzniku klubu vystavovány na Strahově v r. 1999 u příležitosti konání výstavy Harmonie 99. Poděkování patří především př. M.Tvrdkové, která se o ně po celou tuto dobu pečlivě starala a převzala i nyní patronaci a organizaci nad naší expozicí. S velkým úsilím v časovém harmonogramu zajistila především dopravu, o kterou se materiálně postarali Mirek a Dana Velebovi a jiní členové, kteří své exponáty dodali osobně.

Sortiment exponátů nebyl velký, ale různý a snad právě proto působily velmi impozantně a přitažlivě pro návštěvníky. Svěží zeleň na bonsajích př. Humla kontrastovala s žlutými rozkvetlými bonsajemi př. Melicharové, něžnými květy fialek př. Skřivánkové a vzrostlými rostlinami od př. Pečenky. Př. Pícha dodal krásné řebčíky do vazby, které se ujala př. Heřmánková a její dominující obrázek mezi panely byl předmětem nejednoho fotografa, jakož i narcisové aranžmá. Velice zajímavě působil i exponát Dany Velebové, lišící se od živých květů. Závěrem chceme poděkovat za práci všem zúčastněným členům na naší expozici, jakož i těm členům klubu, kteří drželi během celé výstavy služby u naší expozice. Především př. Skřivánkové, Sýkorové, Heřmánkové, Pavlíkové, Tvrdkové a Velebové.

/ za výbor Hortiklubu Helena Pavlíková /

ZÁJEZDOVÁ SEKCE

Navštívili jsme zahrádku přítelkyně Neterdové.

V pátek 13.5.2005 jsme využili jejího laskavého pozvání a mohli obdivovat nádherný vodopád květů plámenku, kvetoucí pnoucí hortenzii, bohatě kvetoucí Cornus florida „Rubra“ a celkové uspořádání zahrady. Úžasný byl pohled z balkonu ve 2. patře na krčský les a výhled do její a do sousedních kvetoucích zahrad.

Dík za milé přijetí i pohoštění. Škoda jen, že nás přišlo tak málo.

/ Jarka Řeháková /

Zpráva ze zájezdu „Východní Čechy“

Dne 21.5.2005 se konal první letošní zájezd za krásami jarní přírody, který začal jako obvykle u hotelu Opera). Po vzájemném přivítání a výměně donesených výpěstků jsme nastoupili do autobusu a vyjeli.

Naše první zastávka byla v Čelákovících v zahradě Ing.Knapa, který přednášel v zimě v Průhonících o exotických jehličnanech. Jeho zahrada založením odpovídá jeho přednášce a bylo velmi zajímavé ji navštívit a vyslechnout si podrobný výklad o pěstování těchto dřevin v našem klimatu. Pan Ing.Knap se nám velmi věnoval a ochotně zodpovídal všechny naše dotazy. Např. pěstuje Wistarii na vysoké jedli, která je právě v květu, potom mnoho druhů ibišků, česnekovník, několik druhů cedrů, borovic, jedlí, čínské pivoňky, magnólií, atd.

Po srdečném rozloučení a poděkování jsme pokračovali do Přerova n.Labem, kde v rozsáhlém prostoru a sklenících nás provedl, nevím zda majitel, či jeho zástupce a

ukazoval nám mateční rostliny, výrobu a celé zákulisí školek Montana. Pro zajímavost uvádím, že jsme se dozvěděli složení množícího substrátu: rašelina, písek, polystyren pro zateplení a trochu jemné borky. Zem na množení vůbec nepoužívají.

Po prohlídce jsme navštívili prodejnu, ale myslím, že nás mnoho nenakupovalo. Po nastoupení do autobusu jsme ujížděli do Lysé n.Labem, kde nás již čekala př. J.Melicharová, abychom si prošli a prohlédli krásný park u zámku, který dal v 17.st. vystavět a užíval rod Šporků. Zámeček je dnes využíván jako domov důchodců. V parku jsou umístěny sochy z dílny Matyáše Brauna a lemují cesty spolu se živým plotem z habru.. Park je dobře udržovaný a škoda jen, že nebylo více času si jej prohlédnout více do hloubky, kde přechází do volné přírody.

Po troše zmatku, abychom v Lysé nikoho nezapomněli, jsme se vydali přes Kolín do Vionoř u Týnce n.Labem, kde na nás již čekali manželé Kasalovi s otevřenou náručí a velkou pohostinností. Jejich zahrada je překrásná, je na ní vidět s jakou láskou jí postupně budují a kolik času jí věnují. Je založena z části jako velká skalka a je vidět, že manželé mají do budoucna ještě mnoho plánů a jak doufají i energie. Byli jsme srdečně přijati a stůl se prohýbal pod občerstvením, které jsme ani nečekali. Bylo to velmi milé setkání, posezení a jistě mnohý z nás získal inspiraci pro svůj objekt.Za tuto příjemně prožitou hodinku jim všichni děkujeme.

Pak už zbývaly poslední 2 body programu a to ve Všejanech a v Nymburku. Nejprve u p.Balatky, který se zabývá roubováním, pěstováním a prodejem čarovníků. Po náležité přednášce, jak se pohybovat a chovat, jsme si mohli prohlédnout jeho dvě zahrady a posléze nakoupit jeho roubovance. Oznámil nám, že jsme poslední autobus v květnu a že sortiment je již hodně rozebraný, ale přesto několik z nás neodolalo, vybíralo a nakonec vítězně zakoupilo. Není to ovšem s p.Balatkou jednoduché, ale uznávám, že je to mravenčí práce, mnoho energie a starostí, a proto trvá na svých požadavcích při prohlídce a nákupu jeho čarovníků.

Po této vyčerpávající anabázi již na nás čekala otevřená náruč př.J.Melicharové, která bydlí také v této vesnici a kde se nám dostalo příjemného přijetí, dobrého jídla i pití a hlavně krásného dojmu z její pěkné zahrady, která je velmi pečlivě osázena, udržována a právě v plném květu. Pozoruhodné byly i její bonsaje, které nám představila. Bylo nám u ní a myslím, že mohu mluvit i za ostatní, opravdu hezky a příjemně, k čemu také přispělo báječné počasí. Suma sumárum – zájezd se opět vydařil a také proto, že jeho organizaci od A do Z měla na starosti naše př. Jaruška Řeháková.

/ Božena Německá /

Informace pro zájemce.

Centrum celoživotního vzdělávání

Kulturní dům Vltavská, Praha 7 - u stanice metra C, velký sál (Dopravní podniky)
Organizátor: Ing.Dana Steinová.

Univerzita volného času zahájí na podzim 2005 čtyřsemestrový kurz / tzn. 2 roky/ na téma "Krajina a les v ČR ". Tento obor je realizován ve spolupráci s Lesnickou fakultou ČZU / univ..prof .Roček / a doplněn exkurzemi. Toto téma je vhodné též pro prarodiče, kteří absolvují obor ve škol. roce 2005/6 a chtěli by se účastnit následně s vnoučaty od 6 do 12 let od podzimu 2006.

V dalších semestrech se plánuje seznámení s naším ptactvem, jehličnatými a listnatými stromy, národními parky, rybníky, ochranou přírody a životního prostředí, atd.

Přednášky se konají vždy ve čtvrtek, počínaje 6.10.2005, 1x za 14 dní od 9 - 11 hodin.

*informaci podává Soňa Neumannová
tel. 222 252 177*

Za věcnou správnost příspěvku ručí autor.

Redakční rada si vyhrazuje právo krátit rozsah delších příspěvků a všechny příspěvky v případě potřeby stylisticky upravovat.

Uzávěrka Zpravodaje č.101 je 13.září 2005.